

Nr 222

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av viss ändring i avtalet mellan Sverige och Norge rörande transittrafiken över hamnar i Trondheimsfjorden.

(1:a avd.)

I propositionen nr 201 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 9 november 1956, föreslagit riksdagen godkänna av departementschefen förordad ändring av artikel 6 i avtalet mellan Sverige och Norge rörande transittrafiken över hamnar i Trondheimsfjorden.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 120/1956 har riksdagen (SU 77/1956, skr. 201/1956) godkänt ingåendet av ett avtal mellan Sverige och Norge rörande transittrafiken över hamnar i Trondheimsfjorden av det innehåll, som anges i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 9 mars 1956. Samtidigt har riksdagen i enlighet med förslag i nyssnämnda proposition anvisat medel till aktieteckning i ett för oljelagringsverksamhet m. m. tillämnat bolag samt till lån till bolaget.

Enligt artikel 3 i avtalet — vilket framlagts av särskilda ombud för den svenska och den norska regeringen och vilket såsom bilaga fogats till propositionen i ämnet — har norska regeringen bl. a. förklarat sig beredd att inom ramen för sin befogenhet till det eller de bolag, som skall företräda de svenska statsintressena, dels lämna koncessioner för förvärv av de mark- och vattenområden, som erfordras för uppförande av en oljehamn med cisternutrymme i berg på en plats vid Trondheimsfjorden samt en liknande mottagnings- och lagringsanläggning för olja på en annan plats vid fjorden, dels ock lämna erforderliga koncessioner och tillstånd avseende uppförande av nämnda oljeanläggningar samt byggande av kajer i anslutning till anläggningarna. Norska regeringen skall vidare enligt denna artikel välvilligt pröva andra frågor, som kan uppstå i samband med anläggningarnas tillkomst och drift.

Avtalet skall enligt artikel 6 gälla för en tid av 25 år.

Enligt artikel 7 erfordras för ratifikation av avtalet samtycke av riksdagen och stortinget.

Kungl. Maj:t har, sedan riksdagen fattat beslut i ärendet, den 1 juni 1956 beslutat att för Sveriges del ratificera avtalet.

Stortinget har den 21 juni 1956 under viss förutsättning, som beröres i det följande, bemyndigat den norska regeringen att ratificera avtalet. Sedan

norska regeringen beslutat att avtalet skulle ratificeras även för Norges del, har ratifikationshandlingarna utväxlats i Oslo den 25 juni 1956. Avtalet har trätt i kraft med ingången av juli 1956.

Konstituerande bolagsstämma med det för oljelagringsverksamheten tillämnade statliga svenska bolaget hölls den 30 juli 1956. Bolaget har erhållit namnet Aktiebolaget Oljetransit.

Vid avtalsförhandlingarna hade de svenska och norska regeringsombuden varit eniga om att det svenska bolaget skulle förvärva äganderätt till de områden vid Trondheimsfjorden, som erfordrades för de tilltänkta anläggningarna. Under avtalsfrågans behandling i stortinget framfördes emellertid vissa betänkligheter mot att bolaget skulle erhålla äganderätt till ifrågavarande områden. Ett nyttjanderättsförhållande ansågs vara att föredraga. Stortingets samtycke till ratifikation av avtalet gavs därför under den förutsättningen, att den norska regeringen under förhandlingarna om koncessionsvillkoren för det svenska bolaget sökte åvägbringa, att de områden det gällde skulle arrenderas av bolaget.

Med anledning av vad i stortinget anförts har ytterligare överläggningar ägt rum mellan representanter för svenska och norska regeringarna. Från norsk sida har därvid framförts önskemål om att bolagets förvärv av ifrågavarande områden vid Trondheimsfjorden skulle begränsas till att avse nyttjanderätt. För svensk del ansåg man sig kunna godtaga detta under förutsättning att avtalstiden förlängdes från 25 till 50 år. Möjligheten att uppsäga avtalet redan efter 25 år finge nämligen ur svensk synpunkt anses mindre tillfredsställande, om de områden, på vilka oljeanläggningarna uppfördes, innehades med nyttjanderätt än om de befunde sig i det svenska bolagets ägo. En avtalsperiod på 50 år vore vid nyttjanderättsalternativet rimligare med hänsyn till den omfattning som de svenska investeringarna kunde beräknas komma att få. Från norsk sida har man förklarat sig villig biträda det svenska förslaget om avtalsperiodens förlängning.

Beträffande avtalets genomförande, såvitt angår nu förevarande spörsmål, har i övrigt enighet uppnåtts om följande principer:

1. Norska staten skall, efter överenskommelse med det svenska bolaget, förvärva äganderätt till de mark- och vattenområden, som avses i artikel 3 i avtalet. Kostnaderna för förvärven av dessa områden bestrides av bolaget.

2. Norska staten skall till det svenska bolaget utan ersättning upplåta nyttjanderätt under avtalets giltighetstid till nämnda områden.

3. Vid avtalets upphörande skall norska staten äga rätt att inlösa de anläggningar som det svenska bolaget uppfört å områdena enligt artikel 3 i avtalet.

4. De ovannämnda principerna för avtalets genomförande skall närmare utformas i ett kontrakt mellan norska staten och det svenska bolaget, vari även skall intagas de ytterligare bestämmelser, som i anslutning till nämnda principer erfordras för reglering av rättsförhållandet mellan norska staten och bolaget såväl under avtalets giltighetstid som vid dess upphörande.

Avsikten är, att de ovan angivna principerna för avtalets genomförande skall bekräftas genom en särskild notväxling mellan de bägge regeringarna.

Förslaget om avtalsperiodens förlängning från 25 till 50 år förutsätter ändring av första stycket i avtalets artikel 6. Artikeln bör få följande lydelse:

Artikel 6

Detta avtal slutes för en tid av 50 år.

Om avtalet icke uppsagts från någondera sidan fem år före avtalstidens utgång, förnyas det för en ny period av 25 år o. s. v.

Därest ändrade förhållanden påkalla jämkningar i avtalet eller komplettering därav, skola förhandlingar upptagas på begäran av endera parten.

Departementschefen biträder detta förslag och tillstyrker att Kungl. Maj:t godkänner avtalsändringen. Jämväl riksdagens godkännande av ändringen bör inhämtas.

Någon ändring av artikel 3 i avtalet torde däremot ej erfordras. Vad i denna artikel sågs om förvärv av de ifrågavarande mark- och vattenområdena täcker nämligen såväl det nu aktuella nyttjanderättsalternativet som det ursprungligen avsedda äganderättsalternativet.

Utskottet. I det av innevarande års riksdag godkända avtalet mellan Sverige och Norge rörande transittrafiken över hamnar i Trondheimsfjorden har den norska regeringen förklarat sig beredd lämna erforderliga koncessioner till ett svenskt statligt bolag för förvärv av vissa områden vid Trondheimsfjorden samt för uppförande där av mottagnings- och lagringsanläggningar för olja. Avtalstiden har bestämts till 25 år.

Under den fortsatta behandlingen av frågan har överenskommelse träffats, att förvärvet skall avse nyttjanderätt i stället för äganderätt men att giltighetstiden för avtalet i stället skall utsträckas från 25 till 50 år.

Utskottet finner sig på anförda skäl böra tillstyrka, att avtalsperioden förlänges i överensstämmelse med vad sålunda föreslagits och att avtalet ändras i enlighet härmed.

Såsom departementschefen framhållit erfordras icke någon ändring i avtalet till följd av att det ursprungligen avsedda äganderättsalternativet utbytes mot det nu föreslagna nyttjanderättsalternativet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må godkänna den av departementschefen förordade ändringen av artikel 6 i avtalet mellan Sverige och Norge rörande transittrafiken över hamnar i Trondheimsfjorden.

Stockholm den 7 december 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 223.